

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаркавенко С. С. Маркетинг: підручник. Київ: Лібра, 2002. 712 с.
2. Остапенко Я. О. Статистичний аналіз підприємств готельного господарства та прогнозування його розвитку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 1216 – 221.

**М. С. Шумілов, В. С. Косик**

*Сумський державний педагогічний університет  
імені А. С. Макаренка*

## СТАН РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

*У статті розглянуто розвиток індустрії гостинності у період військових дій в Україні. Розкрито негативні впливи війни на індустрію гостинності країни. Проаналізовано стан руйнування готельної інфраструктури, проблеми відтоку кваліфікованого персоналу та різкого зниження кількості споживачів готельно-ресторанних послуг.*

**Ключові слова:** *готельний бізнес, індустрія гостинності, військові дії.*

*The article examines the development of the hospitality industry during the period of military operations in Ukraine. The negative effects of the war on the country's hospitality industry have been revealed. The state of destruction of the hotel infrastructure, problems of the outflow of qualified personnel and a sharp decrease in the number of consumers of hotel and restaurant services are analyzed.*

**Keywords:** *hotel business, hospitality industry, military operations.*

Індустрія гостинності в умовах війни стикається зі значними викликами та обмеженнями як у всьому світі, так і в Україні. Військові конфлікти та кризи зазвичай призводять до зниження рівня розвитку туризму та зменшення обсягів подорожей. Готелі, ресторани та інші гостинні заклади стикаються зі спадом попиту. Збільшується ризик для безпеки гостей та працівників, тому готелі та ресторани змушені змінювати свої процедури безпеки та контролю. В свою чергу зниження економічної активності може вплинути на фінансову стійкість підприємств сфери гостинності, що може вимагати зниження витрат та зменшення кількості працівників.

Слід зазначити, що військові дії завдали серйозних збитків готельному бізнесу в Україні, на відновлення діяльності може піти не один рік. Досить складно говорити, про перспективи відновлення готельного бізнесу, в той час коли продовжуються військові дії. Але важливо розпочати розроблення плану відродження діяльності вже зараз, щоб бути готовим до повноцінного відновлення ринку надалі [3].

**Мета статті** – проаналізувати вплив воєнних дій на індустрію гостинності в Україні.

Вивчаючи дане питання, можна зауважити що готельно-ресторанний бізнес в багатьох містах з початком війни слугує центром для розміщення біженців, приготування гарячих обідів та організації харчування під час евакуації українських захисників і волонтерів з різних районів, в яких тривають бої. Готелі також забезпечують складські приміщення для гуманітарної допомоги та інших заходів, спрямованих на підтримку постраждалих цивільних. Також українські готелі розпочали акцію «Відвідай Україну в майбутньому», спрямовану на підтримку української індустрії гостинності, яка бере участь у забезпеченні тилу військових дій та несе значні фінансові витрати з початку війни [1].

Війна в Україні відзначається особливим руйнівним впливом. На сьогодні відомо, що більшість готельно-ресторанних комплексів, які зазнали обстрілів зі сторони країни агресора не підлягають відновленню. Також деяка частина закладів повернулася до роботи, в тих містах де зменшилася активність бойових дій. Загалом більшість готельних комплексів, котрі знаходяться в курортних містах Азовського та Чорного морів – зруйновані, або є під окупацією. Так, наприклад, ракетним ударом знищено готель «Grande Pettine» (м. Одеса) та декілька готелів у м. Затока Одеської області; у липні 2022 року ракетний обстріл знищив готелі «Миколаїв» та «Reikartz Рівер» (м. Миколаїв).

Сьогодні відсутня інформація щодо руйнувань готельних закладів у різних містах, на територіях яких ведуться військові дії. Підрахунок руйнувань здійснюють на територіях звільнених від окупантів. Зокрема за даними проєкту RebuildUA тільки у місті Ірпені зазнали руйнувань 63 із 74 готелів та рекреаційних закладів, у місті Буча 20 з 54, місті Гостомелі 7 з 10. Ступінь руйнування цих готелів є різним, проте майже всі ці готелі непридатні до використання [2].

Отже, готельно-ресторанний бізнес на сьогодні перебуває у несприятливих умовах для розвитку. Нестабільність економічної та політичної ситуації в Україні, пандемічні обмеження, військова агресія ворога негативно позначаються на динаміці розвитку та функціонування суб'єктів готельно-ресторанної індустрії. Руйнувань зазнала велика кількість готелів, яка відносилася до відомих мереж світу. Нажаль деякі з них вже не можливо відновити й вони покинули український ринок. Однак, з метою забезпечення розвитку та ефективного функціонування суб'єктів гостинності, в державі запроваджуються програми та проєкти підтримки цієї сфери економічної діяльності за сприянням міжнародних організацій, а саме залучення іноземних інвесторів.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Баженова С., Пологовська Ю., Канцур І. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1280>.

2. Аналітичні звіти Rebuild. URL: <https://rebuildua.net/zvity>.
3. Встояти під час війни: як працюють готелі України. URL: <https://commercialproperty.ua/analitics/vstoyati-pid-chas-viyni-yak-pratsyuuyut-goteli-ukraini/>.

**О. А. Юркевич, Д. Р. Мозгова**  
*Сумський державний педагогічний університет  
імені А. С. Макаренка*  
**В. В. Жерновий**  
*Ресторан «KILOGRAM sushi project», м. Чернігів*

## **ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО БРЕНДИНГУ**

*Україна, як країна з величезним культурним потенціалом, має всі передумови для створення сильного національного туристичного бренду. Одним із ключових елементів цього бренду можуть стати ресторани української кухні. У роботі досліджуються перспективи розвитку ресторанних закладів української кухні в системі національного туристичного брендингу. У статті розглядається потенціал української кухні як основного культурного облікового запису країни та його вплив на привабливість України для туристів. Автором проаналізовано сучасні тенденції у гастрономічній індустрії та їх вплив на розвиток ресторанного бізнесу, зокрема, зростання популярності локальних і автентичних продуктів. Особлива увага приділена стратегіям маркетингу та продажу, спрямованим на просування ресторанів української кухні як ключового компонента національного туристичного бренду.*

**Ключові слова:** туризм, українська кухня, національний туристичний брендинг, ресторанне господарство.

*Ukraine, as a country with a huge cultural potential, has all the prerequisites for creating a strong national tourism brand. One of the key elements of this brand can be restaurants of Ukrainian cuisine. The work examines the prospects for the development of restaurants of Ukrainian cuisine in the system of national tourism branding. The article considers the potential of Ukrainian cuisine as the main cultural account of the country and its impact on the attractiveness of Ukraine for tourists. The author analyzed modern trends in the gastronomic industry and their impact on the development of the restaurant business, in particular, the growing popularity of local and authentic products. Special attention is paid to marketing and sales strategies aimed at promoting Ukrainian cuisine restaurants as a key component of the national tourism brand.*

**Keywords:** tourism, Ukrainian cuisine, national tourism branding, restaurant business.

Розвиток ресторанних закладів української кухні в системі національного туристичного брендингу включають ряд важливих аспектів, що сприяють привабливості України для міжнародних туристів та зміцненню національного іміджу.